

РЕШЕНИЕ

№ 197

гр. София, 14.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Нели Куцкова

Членове: Яна Вълдобрева
Мария Яначкова

при участието на секретаря Невена Б. Георгиева
като разгледа докладваното от Мария Яначкова Въззивно гражданско дело
№ 20211000501298 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 260821 от 28 октомври 2020г. по гр. д. № 5756/2018г., Софийски градски съд, I ГО, 15 състав е осъдил Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ да заплати на С. А. Е. - на основание чл. 515, ал. 2 КЗ: сумата от 18 750 лв. – застрахователно обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания вследствие на претърпяно застрахователно събитие, настъпило на 24.07.2016 г. по причина на виновно противоправно поведение на водача на л.а. “Фолксваген” с рег. № ***** ведно със законната лихва считано от 27.04.2018 г. до окончателното изплащане на сумата като отхвърлил иска за разликата до пълния предявен размер от 100 000 лв. и претенцията за законна лихва за забава за периода 14.12.2017 г. - 26.04.2018 г.- на основание чл. 78, ал. 1 ГПК: сумата от 9,50 лв. - разноси за първоинстанционното разглеждане на делото; осъдил Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ да заплати на А. А. Е.: - на основание чл. 515, ал. 2 КЗ: сумата от 30 000 лв. – застрахователно обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания

вследствие на претърпяно застрахователно събитие, настъпило на 24.07.2016 г. по причина на виновно противоправно поведение на водача на л.а. „Фолксваген” с рег. № ***** ведно със законната лихва считано от 27.04.2018 г. до окончателното изплащане на сумата като отхвърлил иска за разликата до пълния предявен размер от 150 000 лв. и претенцията за законна лихва за забава за периода 14.12.2017г. - 26.04.2018 г.- на основание чл. 78, ал. 1 ГПК: сумата от 10,00 лв. - разноси за първоинстанционното разглеждане на делото; осъдил Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ да заплати на адв. П. К. от САК, на основание чл. 38 ЗАдв. сумата от 1 240,70 лв. - адвокатско възнаграждение за първоинстанционното разглеждане на делото; осъдил Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ да заплати на основание чл. 78, ал. 6 ГПК на Софийски градски съд държавна такса и разноси за първоинстанционното разглеждане на делото в общ размер 2 140 лв.; осъдил С. А. Е. и А. А. Е. да заплатят на Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата от 6 675,21 лв. – разноси за първоинстанционното разглеждане на делото.

Производството пред въззивния съд е образувано по въззивна жалба на С. А. Е. и А. А. Е. срещу решението по гр. д. № 5756/2018г. на СГС в отхвърлителните му части. С доводи, концентрирани върху нарушение на чл. 52 и чл. 51, ал. 2 ЗЗД при определяне размера на търсените обезщетения и на съпричиняването на вредоносния резултат, който считат, че може да бъде евентуално определен на не повече от 20 %, както и за неправилна преценка на съда за освобождаване на ответника от собствената му забава поради непредставяне на банкова сметка от тяхна страна, се иска отмяна на решението в обжалваните части и вместо това уважаване на исквете до посочените пълни предявени размери ведно със законната лихва върху сумите от 14.12.2017г.

СНБАЗ е оспорил въззивната жалба на ищците.

Ответникът СНБАЗ също е подал въззивна жалба срещу първоинстанционното решение, но в негови осъдителни части – над размера на присъдено обезщетение на ищцата от 12 500 лв. и над размер на присъдено обезщетение на ищеца от 17 500 лв. Излага доводи, че решението е

неправилно поради нарушение на чл. 52 ЗЗД. Иска отмяна на решението в частите, обжалвани от него.

С. А. Е. и А. А. Е. са оспорили жалбата на ответника.

Страните са подали и частни жалби срещу определението на първоинстанционния съд по чл. 248 ГПК.

За да постанови решението си, първоинстанционният съд е приел, при дадена правна квалификация на исковете по чл. 515, ал. 2 КЗ, че в полза на ищите като пострадали лица от ПТП, причинено противоправно – в нарушение на чл. 20, ал. 2 и чл. 5, ал. 3, т. 1 ЗДвП - от водач, застрахован с валидна застраховка “Гражданска отговорност“, е възникнало вземане срещу ответника като Компенсационен орган в размер на 18 750 лв. и 30 000 лв. - с оглед характера и тежестта на уврежданията, провежданото лечение, възстановителния период, промяната в начина на живот в социален и в работен план, негативното въздействие на ПТП върху психоемоционалното им състояние, засегнато в различна степен при двамата пострадали, – и при приспадане на принос от 75 % към вредоносния резултат поради избора на ищите да се качат в автомобил, управляван от водач, с тежка степен на алкохолно опиване. Законната лихва е присъдена, считано от датата на подаване на исковата молба, тъй като ищите не са посочили банкови сметки, прието като основание за забава на кредитора.

Софийски апелативен съд, като въззивна инстанция, в рамките на правомощията си, уредени в чл. 269 ГПК, съобразно и разясненията, дадени в ТР № 1/09.12.2013г. по тълк. дело № 1/2013г. на ОСГТК на ВКС, намира, че обжалваното решение е валидно. То е и допустимо – разгледани са предявените искове, въпреки неточната правна квалификация на спорното право не е нарушен принципът на диспозитивното начало в гражданския процес и няма произнасяне извън определения от страните по спора предмет на делото и обхвата на търсената от ищеца защита, а като косвен резултат от решаващата си дейност счита същото и за частично неправилно.

Предявени са искове при правна квалификация чл. 511, ал. 1 вр. чл. 513, ал. 1 КЗ за заплащане на обезщетения за неимуществени вреди в размер на 100 000 лв. и 150 000 лв. ведно със законната лихва от 14.12.2017г. от пострадали лица срещу СНББАЗ като представително национално бюро.

Спорните въпроси и във въззивното производство са

въпросите по размера на дължимите обезщетения за неимуществени вреди, които ответникът счита за завишени, а ищците за занижени с оглед характера и тежестта на получените увреди и последиците от тях. Спорен е и въпросът дали ли е приетото в обжалваното решение съпричиняване на вредоносния резултат и евентуално на колко се оценява то. Спорен е и въпросът относно началния момент на забавата.

За да се произнесе по спорния предмет на въззивното производство, САС взе предвид следното:

С. А. Е. и А. А. Е. (брат и сестра) са сезирали на 14.09.2017г. НББАЗ с искания за заплащане на обезщетения за неимуществени вреди, претърпени от ПТП, станало на 24.07.2016г., неточно индивидуализирано откъм година на настъпване (посочена е 2017г.), причинено от А. А. (чието точно име е А. А.) като водач на л.а. „Фолксваген Пасат“ с рег. № ***** със сключена застраховка „Гражданска отговорност“ – зелена карта. С молба от 20.09.2017г. са уточнили, във връзка с установяване на територията, на която обичайно се намира увреждащото МПС, че следва да се има предвид, че то е с английска регистрация. Наказателното производство, образувано по повод на посоченото ПТП от 24.07.2016г., от което са починали водачът А. и пътничката Г. К., а ищците са получили телесни увреждания, е прекратено с постановление на ОП – Разград от 05.09.2017г. поради смъртта на причинителя на ПТП А. А., за който не се спори, че е управлявал автомобила, както е установено в досъдебното производство № 296 ЗМ-76/2016г. по описа на РУ на МВР – гр.Лозница, след употреба на алкохол – установеното съдържание на алкохол в кръвта му е 2, 64‰.

С писмо от 15.02.2018г., връчено на пълномощник на ищците на 20.02.2018г., НББАЗ, получило потвърждение от Националното бюро на Великобритания на 20.12.2017г., е определило обезщетения на С. и А.Е.и в размер на 30 000 лв., съответно 40 000 лв., преди отчитане на съпричиняване от 30 %; даден е 7 дневен срок за становище с оглед подписване на извънсъдебни споразумения. С писмо от 13.03.2018г., връчено на 16.03.2018г., НББАЗ е поискало от пострадалите да посочат банкови сметки.

Според заключението на комплексната съдебно – медицинска и автотехническа експертиза като най-вероятен е определен следният механизъм на процесното ПТП: на 27.06.2016 г. около 21:40 ч. по път IV-

49004 гр. Лозница - с. Синя вода, обл. Разград с посока с. Синя вода се е движел л.а. "Фолксваген" с рег. № *****, управляван от А. С. А. със скорост от порядъка на 94 км/ч. При приближаване на около 200-250 м от табелата на с. Синя вода, след края на движение по крива на ляв завой с радиус около 550 м, водачът е допуснал автомобилът да се отклони надясно и да напусне пътното платно. Автомобилът е преминал затревения чакълест банкет и след около 23-24 м е достигнал крайпътно масивно дърво и се блъснал в него. Ударът е бил преимуществено с предна дясна страна на автомобила, от който са последвали значителни деформации и разрушения в предната част, двигателното отделение и цялото купе с изкривяване на предните седалки и арматурното табло. Задействани са били въздушните възглавници и са навлезли деформирани и изкривени външни части от автомобила и интериора навътре в купето. Причината за настъпване на процесното ПТП е субективна - действията на водача и управление на автомобила в състояние на алкохолно опиянение с концентрация 2,64 ‰. В резултат на удара пострадалите ищци са получили увреждания: 1. С.Е. - травматичен шок, мозъчно сътресение, контузия на гръден кош със счупване на V и VI леви ребра, контузия на поясния отдел на гръбначния стълб със счупване на телата на 2-ри и 3-ти поясни прешлени, счупване на V предходилна кост на ляво стъпало. 2. А.Е. е получил травматичен шок, мозъчно сътресение, контузия на гръдния кош със счупване на VIII и IX ребра по мишничната линия, контузия на десен бял дроб базално, контузия на корем - кръвонасядания на коремната стена, разкъсване на черния дроб, травма на тънкото черво, множество разкъсно-контузни рани по крайниците. С.Е. е лекувана консервативно с медикаменти и вливания. Болничното лечение е проведено в периода 25.07.2016 г. - 31.07.2016 г. В първите месеци по отношение на гръбначния стълб и около 15 до 20 дни по отношение на ребрата пострадалата е изпитвала силни болки и страдания при дишане, кашляне (за ребрата) и движение. Носела е корсет. Търпяла е трудност в ежедневните дейности. При личен преглед на ищцата вещото лице е констатирало оплаквания от болки на местата на счупване на гръдния кош вляво и ляво ходило при промяна на времето и калусоподобно уплътнение на ръба на лявото стъпало на проекцията на V предходилна кост, което не затруднява ходенето. Травматичният шок е причинил на пострадалата временно разстройство на здравето, временно опасно за живота. Мозъчното сътресение е довело до временно разстройство на здравето,

неопасно за живота. Оплакванията, при обичаен ход на възстановителния процес, би следвало да отзвучат за около 1 – 3 месеца. Контузията на гръдния кош със счупване на ребра, довела до временно разстройство на здравето, неопасно за живота, е довела до затруднение на движението на снагата за срок от около 25 дни, а контузията на поясния отдел на гръбначния стълб е довела до трайно затруднение движението на снагата за период от 6-12 месеца при обичаен ход на възстановителния процес. Счупването на V предходилна кост на лявото стъпало е довело до трайно затруднение движението на крайника за срок, не по-малък от 2 – 3 месеца също при обичаен ход на възстановителния процес. На А.Е. е проведено болнично лечение в периода 25.07.2016г. - 31.07.2016г., тогава той е опериран – защитен е черният му дроб и оперативно е отстранен жлъчният му мехур. Ползвал е отпуск за временна неработоспособност за 124 дни, след който би следвало да е възстановен. При прегледа от вещото лице то е констатирало оплаквания на ищеца от изтръпване на дясната ръка и на корема, както и пробождаване вдясно при дълбоко вдишване, за които той не е търсил лекарска помощ, пострадалият е посочил, че продължава да спазва хранителен режим – избягва тлъсто, пържено, алкохол. Травматичният шок е причинил разстойство на здравето, временно опасно за живота, а мозъчното сътресение, с възстановителен период от около 1 – 3 месеца, е причинило временно разстройство на здравето, неопасно за живота. Контузията на гръдния кош със счупване на ребра е предизвикала затруднение на снагата за около 25 дни, но не трайно и е довела до временно разстройство на здравето, неопасно за живота. До същото разстройство е довела и контузията на корема и травмата на тънкото черво. Контузията на десен бял дроб - базално е довела до временно разстройство на здравето, опасно за живота, а разкъсването на черния дроб е довело до постоянно общо разстройство на здравето, опасно за живота и без спешна, адекватна и високоспециализираната медицинска помощ смъртният изход за ищеца е бил неизбежен. След около 6 месеца от операцията на черния дроб, когато е отстранен и жлъчният мехур, ищецът би трябвало да е хирургически здрав. В началото е търпял силни болки и е бил на постелен режим, и е следвало да спазва хранителен режим. На следващо място, в заключението е прието, че концентрацията на алкохол в кръвта от 2,64 ‰, открита у водача на автомобила, причинил ПТП, отговаря на тежка до границата със средна степен на алкохолно опиване и е много вероятно

проявите на алкохолно опиване да са били видими за околните. За алкохолното опиване от значение е индивидуалната поносимост към алкохола, която за всеки индивид е различна, както и телесното тегло, като храната в стомаха определя резобрацията, но въпреки това при стойности на алкохола над 1,5 – 1,7 ‰ индивидът е силно повлиян. Алкохолно повлияният индивид е с намалена съобразителност, внимание, намалена критичност, които занижават възможностите му за възприемане на околната среда и алкохолно повлияни индивиди. Обобщено е в заключението, че тежката степен на алкохолно опиване се характеризира със значителни нарушения в мисловната дейност, речта, съобразителността, вниманието, ориентировката, координацията на движенията, силно забавени реакции, афекти, понякога - сънливост, сърдечно-съдови разстройства, признаци за значително потискане на централна нервна система с понижаване на чувствителността за болка. Вещото лице – съдебен медик е пояснило в съдебно заседание, че при съобразяване на показанията на свидетелката Х. (чийто показания са обсъдени по-нататък в мотивите) по отношение състоянието на ищцата, - че е била в безсъзнание след ПТП, заключението би било за временно разстройство на здравето, опасно за живота в момента на безсъзнанието, като в случая в болницата пострадалата е била в съзнание. Според експерта сочената от ищцата протрузия е на по-ниско ниво с три прешлена от мястото на счупването, по-малко вероятно е да е резултат от инцидента. А при ищеца е възможно да има засягане на вътрешната повърхност на гръдния кош (плевра) и поради срастване при дълбоко вдишване от разтягането на срастването да се усеща субективна болка, която ще намалява постепенно след разтягане на срастването. При отстранен жлъчен мехур е препоръчително пострадалият да спазва диета - да се храни по-често, да избягва пикантни и пържени храни. Пояснено е още, че отношение разпознаваемостта на лице, употребило алкохол, - при стойност над 1,7 ‰ се говори за силно повлияване и в 99 % от случаите околните могат да разпознаят индивид, консумирал алкохол.

По делото са събрани гласни доказателства чрез разпит на свидетелката Х.. Установеното от показанията ѝ не е оспорено във въззивното производство като фактически положения. Свидетелката е разказала, че преди инцидента тя, ищите, починалите при ПТП - общо компания от около 10 души, се били събрали в къщата на шофьора А. в с. Ловско. Седнали на маса

към 19 часа, обсъждали годежа на А. с Г.. Хранили се обилно, имало и алкохол и вдигнали няколко наздравници, танцували, до около 21 ч. Не знае кой колко и какъв точно алкохол е употребил. Сочи, че били “подпийн али, не напълно пияни”. Вечерята продължила около 2 часа. След това ишците, А. и Г. тръгнали. Свидетелката помолила роднина на А. да я закара вкъщи. По пътя видели, че другите са катастрофирали. Свидетелката позвънила на спешна помощ. На място видяла А. да се опитва да извади от колата сестра си С.. Тя била в безсъзнание, той я влачел по поляната, за да я премести на разстояние от автомобила. Свидетелката ѝ крещяла, проверила дали има пулс, тя не реагирала. А. имал огромна прорезна рана на врата, оплаквал се от болки в гръдния кош и в корема. Откарали ишците в болница. Шофьорът А. и пътничката зад него Г. загинали вследствие на ПТП (данните по делото са, че Г. е починала по-късно в болница). Операцията на А. продължила 6-7 часа, следващите 2 дни бил в кома. По време на престоя в болница майката на ишците им била придружител. Според свидетелката на С. ѝ били нужни 4-5 месеца, за да се изправи. Около 6 месеца носела корсет. Свидетелката е споделила, че живее в едно домакинство с ишцата (м.11.2019г.), която понякога се будела нощем, плачейки. Не смеела да шофира, не носила обувки на токчета поради фрактурата на крака. Оплаквала се от болки в кръста, когато времето се разваляло. Преди инцидента работела като продавач в минимаркет. По препоръка на лекар започнала работа с натоварване в ръцете, която да е по-лека. Изкарала курсове за фризьор. След инцидента ишцата избягвала нови запознанства, държала се дръпнато. Тя била двойка с починалия при ПТП шофьор в продължение на 6 години преди инцидента. С. не желала да говори с психолог. Не помнела нищо от инцидента. От своя страна А., който имал връзка с починалата Г. и им предстояла им сватба след 4 годишна връзка, - това бил поводът за събирането вечерта преди инцидента, -преди ПТП работел заедно с нея в завод за стъкло на 12-часови смени, след около година и половина след ПТП се върнал за малко на работа, но след около месец, включително и заради общите спомени с починалата, напуснал и не е започвал работа. Свидетелката знае, че и А. не можел да спи спокойно, оплаквал се от болки при смяна на времето, при поемане на въздух.

От заключението на съдебно-психиатрична и психологическа експертиза, е установено по делото и следното по отношение на психичното състояние на двамата ишци като участници в ПТП, които са били и в

партньорски двойки с двамата загинали при ПТП:

- за ищцата, с доминираща екстравертност, е установено, че е налице висока степен на тревожност, депресивност, известна емоционална лабилност, преживявания на гняв, ниска самооценка, отчуждение от себе си и доминираща негативна емоционалност. Налице са индикации за преживяване на значителен дистрес, напрежение, предпазливост спрямо другите хора. Налице е тенденция за обяснения на случващото се чрез странни асоциации и идеи, които са механизъм за справяне със страданието, без да имат патологичен произход и смисъл.
- при ищеца е налице интравертна личностна насоченост с доминиращи преживявания за вина, напрежение, отчаяние, депресивност, недоверие към другите, вътрешни противоречия, депресивност, отчужденост, недоверчивост. Налице е висока степен на емоционална чувствителност, стеснителност, уязвимост, тревожност, ниска самооценка, социален дискомфорт.
- При двамата ищци са налице значими повишения на скалите, отразяващи преживяването на остър дистрес и посттравматично стресово разстройство (ПТСР), което дава основание да се мисли за личностова структура и емоционално-доминиращи преживявания, актуални към м.06.2020г. и отключени след (задълбочили се след) процесното събитие. При ищцата възприемане на процесното ПТП не е имало поради изпадането ѝ в състояние на безсъзнание. Психичната реакция за събитието и последиците от него са формирани на базата на наученото по-късно и на преживяванията ѝ от собственото лечение в болницата. По отношение на ищеца тези обстоятелства са напълно различни, предвид запазеното ясно съзнание по време на процесното ПТП, прякото възприемане на смъртта на шофьора, състоянието на приятелката му и на сестра му С.. Налице е развитие на психопатологична симптоматика, като при А.Е. преобладават преживяванията за тревога и вина, съпроводени с патологично оживяване на сцени от наблюдаваното процесно събитие, значително персистиране на избягващо поведение и социално оттегляне и по-скоро няма преработка на травмата или тя е частична. Описаните симптоми на тревожност, патологично оживяване на сцени от травмиращи събития, избягващо поведение, нощни кошмари - тематично свързани със събитието, социално оттегляне и дисфункция

дават основание да се предположи наличие на ПТСР. С.Е. “навлиза” в ситуацията по-късно, след като научава за смъртта на приятеля си и за смъртта на годеницата на брат си. Водещите симптоми при нея са предимно такива от типа на соматизирана тревожност, тревожно-депресивни и сензитивно-афективни, при нея се наблюдават сравнително добре различни феномени на гняв, отричане, “пазарене” и “депресия”, които насочват за преживявания на реакция на криза. Това говори за една по-ефективна преработка на психотравмата от наученото фатално събитие. В последващите години тези симптоми флукутират в рамките на критерии, удовлетворяващи тези за „Тревожно-депресивно разстройство“, като може да се допусне, че тези симптоми се развиват на базата на взаимодействие с личностовите особености на С.. Тревожно-депресивното разстройство е патопластично повлияно от преморбидната структура с доминиране на емоционална лабилност на фона на реално преживяно депресивно и тревожно състояние и частична социална дисфункция, която изглежда преодоляна в известна степен. У ищцата не се намират симптоми на ПТСР. Обобщено е, че и при двамата има промяна в начина на живот в резултат от процесното ПТП, преди което няма данни за абнормности в психичното им развитие, налице е продължаваща недовършена преработка на травмата, свързана със загуби, неприключили с ПТП (уточнение в съдебно заседание), като при ищцата последващите ПТП трайни последици са в сферата на нормал-психологичната реакция на загуба и трайно травмиращия/негативен спомен за събитието и нивото на преработка на травмата е по-добро в сравнение с това при ищеца, като личностният ѝ профил е протективен по отношение на по-сериозни последици за състоянието ѝ. При ищеца може да се обсъждат критериите за трайна промяна след “катастрофални” събития. При него е налице и преживяване на ситуация, близка на бедствие, при която той се опитва да събуди и да извади от колата пострадалите си спътници и състоянието му подлежи на проследяване, като и за двамата е уточнено в съдебно заседание, че психо-тепапевтичната помощ би подпомогнала преработката на травмата.

По делото са приети справки от НОИ, от които е установено по делото и това не е спорно на настоящия етап, че ищцата е работила по трудов договор в периода 01.07.2015г.-17.08.2015г., 12.05.2017г. - 01.05.2018г. и

15.02.2019г. - 01.11.2019г. и на 17.07.2019г. е сключен друг трудов договор. Ищецът е работил по трудов договор в периода 27.11.2013г. - 01.01.2016г., 01.01.2016г. - 23.01.2017г.

Въз основа на изложеното въззивният съд прави и следните правни изводи:

С оглед спорния предмет на делото във въззивното производство и обстоятелството, че решението на първоинстанционния съд в осъдителни в полза на ищите части не е обжалвано, въззивният съд в правоприлагащата си дейност изхожда от положението, че те са пострадали лица от ПТП, станало на 24.04.2016г., а ответникът като представително национално бюро е легитимиран да отговаря по исковете им (вж. чл. 297 вр. чл. 298, ал. 1 ГПК вр. чл. 511, ал. 1 вр. ал. 3 вр. чл. 513, ал. 1 КЗ).

По размера на търсеното обезщетение за неимуществени вреди:

Съгласно ППВС № 4/1968г. при определяне на размера на неимуществените вреди следва да се вземат предвид всички обстоятелства, обуславящи тези вреди и то не само чрез посочването им, но и при отчитане на тяхното значение за размера на вредите. В случая, при съвкупния анализ на доказателствата по делото във връзка с доводите на жалбоподателите, като се изходи от получените множество телесни увреждания от ищите на 21 и 24 години към датата на ПТП (С., съотв. А.) в областта на главата, гръдния кош, гръбначния стълб и долен крайник, както и на вътрешните органи (А.), и от тяхната тежест, довели и до опасност за живота на пострадалите, като се съобразят и претърпените от пострадалите болки, присъщи на уврежданията, интензитета на болките, начинът и периодът на лечение (оперативно, животоспасяващо при А.), възстановителния период и продължаващата проява на болки при определени условия, въздействието на травматичното събитие върху психиката на пострадалите ищци, довело до тревожно-депресивно разстояние при С. и до развитие на ПТСР при А., върху чиято личност са въздействали пряко и обстоятелствата по настъпването на ПТП; промяната в начина на живот на ищите като млади хора, както и икономическите условия в страната към момента на настъпване на вредите, а като ориентир съответните нива на застрахователно покритие към релевантния за определяне на обезщетението момент, индиция за икономическите условия, и въззивният съд намира, че обезщетения в размер

на 75 000 лв., съотв. 120 000 лв., отговарят на принципа на справедливостта, прогласен в чл. 52 ЗЗД, и не водят до обогатяване на пострадалите. Въззивният съд, както и първоинстанционният съд, отдаде значение на характера и тежестта на уврежданията, част от тях, довели до опасност за живота, както и настъпилата промяна в стереотипа на живот на пострадалите с трайни последици за психичното им състояние. Въззивният съд отчете обаче настъпилото възстановяване на пострадалите в рамките на обичайния срок за това, за което свидетелства и престирането на работна сила от страна на ищцата и липсата на доказателства за намалена работоспособност у ищеца (въпреки проявата на определени болки, за които съобщават), както и, че въздействието на ПТП върху психоемоционалното им състояние и промяната в социалното функциониране е продиктувано и от фаталната загуба в резултат от ПТП поради обвързаността на двамата пострадали с починалите от ПТП, с които ищите са били партньори, вредите от чиято смърт са извън предмета на делото и за тях не може да бъде ангажирана отговорността на ответника в настоящия процес (чл. 51, ал. 1, изр.1 ЗЗД). Същевременно възникването на други вреди от травматичното събитие или влошаването на здравословното състояние на пострадалите, би било основание за нова претенция към ответника. Следователно, с оглед гореприетото, доводите за нарушение на чл. 52 ЗЗД, релевирани и в двете въззивни жалби, са неоснователни – няма основание за намаляване, нито за завишаване на определените с обжалваното решение обезщетения за неимуществени вреди.

По възражението за съпричиняване, прието за доказано от първоинстанционния съд, което е в предмета на въззивното производство:

Въззивният съд също формира извод, че възражението за съпричиняване на вредоносния резултат, релевирано от ответника, което е в спорния предмет и на въззивното производство, е доказано. Съпричиняването на вредоносния резултат има, когато поведението на пострадалия е било в причинна връзка с вредоносния резултат. Релевантен за допринасяне за настъпването на вредите е фактическият конкретен принос на пострадалия към вредоносния резултат, а не допуснато от негова страна формално нарушение, необуславящо вредоносния резултат. В разглеждания случай въззивният съд приема за безспорно установено, като се изходи от механизма на процесното ПТП, че ПТП, съотв. уврежданията на пострадалите, е причинено и поради това, че те с поведението си са допринесли за

собствените си увреждания, макар да не са допринесли за настъпването на ПТП. В т. 7 от ТР № 1 от 23.12.2015г. по тълк. д. № 1/2014г., ОСТК на ВКС се прави разграничението между допринасянето на пострадалия за възникване на самото ПТП като правно значим факт, който обуславя прилагането на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, и приноса на пострадалия за настъпване на вредата спрямо самия него, който факт също води до приложението на чл. 51, ал. 2 ЗЗД. Конкретно в разглежданата хипотеза се налага извод, че пътуването в МПС с водач, употребявал алкохол по време на съвместна почерпка с пострадалите, е проява на техен съзнателен и свободно формиран избор. Независимо какви са били мотивите им да се качат в автомобила, поведението им да поемат този риск и да игнорират възможните последици от собственото си поведение обективно сочи на неполагане на дължимата грижа и спрямо собствената им телесна цялост. Несподелима е тезата на жалбоподателите - ищци, че възражението за съпричиняване поради пътуването им в автомобил, управляван от водач, употребил алкохол, е недоказано. Доводите им, че поведението им стои извън причинния процес на конкретното ПТП не почиват на доказателствата по делото. Както се прие по-горе въз основа на гласните доказателства, с оглед конкретната обстановка преди причинителят на ПТП и пострадалите да се качат в автомобила, те съвместно са взели участие в консумацията на храна и алкохол в рамките на определени часове преди ПТП, без да е необходимо, като се изхожда от същността на процесното възражение за допринасяне на вредите (поемане на риск), да се „отмерва“ точното количество на поетия алкохол. Обстоятелството, че пострадалите са били на събирането, за което е съобщила свидетелката, обуславя извода, че те са знаели или са имали възможност за узнаване при проявена нормална дължима грижа за количеството и вида алкохол, употребено от делинквента. Във връзка с възражението за съпричиняване не е необходимо доказването на знание за вида и количеството на употребения алкохол, нито, което е самопонятно, на знание за точната концентрация на алкохол в кръвта на водача, която е неустановима с просто око. Ето защо, в случая при проявена от пострадалите нормална дължима грижа, не е следвало те да пътуват в автомобила, в който са се качили. По този повод следва да се подчертае, че при доброволно поставяне в състояние, затрудняващо преценката за риска, пострадалият не може да черпи права от поведението си. Иначе неблагоприятните последиците по чл. 51, ал. 2 ЗЗД биха се простирали

по отношение на пътник, който не е употребил алкохол, но не и по отношение на пътник, който е употребил, което противоречи на основния принцип, че никой не може да черпи права от собственото си неправомерно поведение. По горните съображения, въззивният съд прие, въз основа на установените в производството факти, че с поведението си пострадалите не са положили дължимата грижа спрямо себе си и са допринесли значително за уврежданията си. При това положение, вредоносният резултат е причинен и от поведението им, с което е обосновано направеното своевременно от ответника възражение за съпричиняване. За определянето на конкретния размер, до който следва да се определи за основателно възражението за съпричиняване, следва да се разграничат вредите, намиращи се в причинна връзка с противоправното и виновно поведение на водача на автомобила и вредите, причинени от самите пострадали. В тази връзка, въззивният съд отчете така установения принос на пострадалите и съобрази нарушенията на водача на лекия автомобил, управлявал го след употреба на алкохол с тежка степен на алкохолно опиване, загубил контрол върху автомобила. При това съпоставяне въззивният съд намира, че пострадалите ищци са допринесли за настъпването на травматичните си увреждания, качвайки се в автомобила, управляван от водач в тежка степен на алкохолно опиване, в размер на 50 %. Следователно, доводите на жалбоподателите - ищци по приложението на чл. 51, ал. 2 ЗЗД и оценката на приноса им към вредоносния резултат са частично основателни. Приетото по-горе относно приноса на пострадалите за настъпване на собствените им увреждания предпоставя намаляване на определените им обезщетения по реда на чл. 52 ЗЗД с 50 %, вместо със 75 % (чл. 51, ал. 2 ЗЗД). По този начин обезщетенията за вреди, които следва да им се присъдят с предявените искове, за които ответникът отговаря, възлизат на 37 500 лв. (за ищцата), съответно на 60 000 лв. (за ищеца). Върху тези обезщетения се дължи и законна лихва, начиная от 21.12.2017г., откогато ответникът, с оглед датата на сезирането му (и в случая уточняване на претенцията на 20.09.2017г.), изпада в забава (вж. чл. 496 вр. 512, ал. 1 КЗ). Доколкото съдът определи по-голям размер на обезщетенията от тези, определени от ответника, с чиито размери ищците не са се съгласили, обстоятелството, че същите не са посочили банкова сметка в извънсъдебното производство няма последиците на забава на кредитора (вж. чл. 380, ал. 3 вр. чл. 511, ал. 3 КЗ; решение по чл. 290 ГПК № 167 от 30.01.2020г. по т. д. №

2273/2018г., ТК, II ТО на ВКС).

С оглед изложеното, доводите в жалбата на ишците са частично основателни, неоснователни са тези, релевирани от ответника - жалбоподател, а обжалваното решение в частта му, в която исковете са отхвърлени до размерите от 37 500 лв., съответно до 60 000 лв. ведно с лихва за периода, начина от 21.12.2017г. до 26.04.2018г. вкл., следва да се отмени и вместо това исковете да се уважат до тези размери, като върху присъдените обезщетения се присъди и законната лихва от 21.12.2017г. В останалите обжалвани от ишците и от ответника части решението, предмет на инстанционен контрол, е правилно като резултат и подлежи на потвърждаване. На частична отмяна подлежи и решението в частта, в която в тежест на ишците е възложено заплащането на разноските на ответника – над размера от 5 058, 23 лв. На основание чл. 78, ал.1 ГПК в полза на ишците се присъждат разноски за държавна такса, от чието заплащане са били частично освободени, в размер на още 9, 25 лв. (в полза на ищцата), и на още 10 лв. (в полза на ищеца). На основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на жалбоподателката - ищца се присъждат и сторени разноски за държавна такса за въззивно обжалване в размер на 5, 77 лв., а на жалбоподателя – ищец в размер на 6, 25 лв. На основание чл. 78, ал. 6 ГПК в тежест на ответника се възлага и заплащането на държавна такса в размер на 1 930, 75 лв. и разноски за депозит за вещи лица в размер на 190 лв. - в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на САС, съответно на СГС. При този изход на спора в полза на представителя по пълномощие на ишците се присъжда и адвокатско възнаграждение за безплатна правна помощ в размер на още 1528, 02 лв. с ДДС - за първа инстанция и в размер на 2 183, 32 лв. с ДДС - за въззивна инстанция, последното, изчислено съразмерно на уважения в настоящото производство материален интерес по исковете от 67 500 лв. (чл. 38, ал.2 вр. ал. 1 ЗА вр. чл. 78, ал. 1 ГПК). На основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 5 ГПК в полза на ответника по жалбата на ишците, съразмерно на отхвърлената част от исковете от въззивния съд, и при липса на фактическа и правна сложност на производството на етапа на въззивното производство (т.е. при основателност на възражението за прекомерност на платеното адвокатско възнаграждение), се присъждат разноски в размер на 5 051, 25 лв. с ДДС – платено адвокатско възнаграждение.

Частните жалби на страните срещу определение № 260703 от

12.01.2021г., постановено по реда на чл. 248 ГПК, с което съдът е отказал да измени решението си в частта за разноските, като е приел, че не се дължи адвокатско възнаграждение по всеки от предявените в едно производство искове, са неоснователни и се оставят без уважение. И въззивният съд споделя становището, че доколкото исковете с общ правопорждащ факт са предявени в едно производство и по тях е провеждана единна защита, съответно еднакви са били усилията на ответника в защита срещу тях, адвокатското възнаграждение следва да се изчисли на база сбора от цената на търсените с исковете суми, поради което нормата на чл. 2, ал. 5 НМРАВ е неприложима в случая.

Така мотивиран, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260821 от 28 октомври 2020г. по гр. д. № 5756/2018г. на Софийски градски съд, I ГО, 15 състав, в частта, в която исковете са отхвърлени до размера от 37 500 лв., съответно до размера от 60 000 лв., както и в частта, в която е отхвърлено искането за присъждане на законна лихва за забава върху дължимите обезщетения за периода, начина от 21.12.2017г. до 26.04.2018г. вкл.; в частта, в която в тежест на ищите е възложено заплащането на разноските на ответника – над размера от 5 058, 23 лв. и вместо това постановява:

ОСЪЖДА Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ да заплати на основание чл. 511, ал. 1 вр. чл. 513, ал. 1 КЗ - на С. А. Е., ЕГН ***** сумата 18 750 лв. – обезщетение за претърпени неимуществени вреди от ПТП от 24.07.2016г. - на А. А. Е., ЕГН ***** сумата 30 000 лв. - обезщетение за претърпени неимуществени вреди от ПТП от 24.07.2016г., ведно със законната лихва върху сумите от 21.12.2017г. до окончателното им плащане, както и да заплати на ищите законна лихва за забава върху присъдените им с решение № 260821 от 28 октомври 2020г. по гр. д. № 5756/2018г. на Софийски градски съд, I ГО, 15 състав обезщетения, начина от 14.12.2017г. до окончателното им плащане, да им заплати и разноски за първоинстанционното производство в размер на 9, 25 лв. (в полза на ищцата) и 10 лв. (в полза на ищеца) и разноски за въззивното производство

в размер на 5, 77 лв. (в полза на жалбоподателката - ищца) и в размер на 6, 25 лв. (в полза на жалбоподателя - ищец).

ОСЪЖДА Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ да заплати в полза на бюджета на съдебната власт, на основание чл. 78, ал. 6 ГПК, сумата 1 930, 75 лв. – държавна такса по сметка на САС и сумата 190 лв. - разноски за депозит за вещи лица по сметка на СГС.

ОСЪЖДА Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ да заплати, на основание чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1 ЗА вр. чл. 78, ал. 1 ГПК, на адв. П. К. възнаграждение за безплатна правна помощ, както следва: 1528, 02 лв. - за първа инстанция и 2 183, 32 лв. - за въззивна инстанция.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260821 от 28 октомври 2020г. по гр. д. № 5756/2018г. на Софийски градски съд, I ГО, 15 състав в останалите обжалвани части при правна квалификация на исковите по чл. 511, ал. 1 вр. чл. 513, ал. 1 КЗ.

ОСЪЖДА С. А. Е., ЕГН ***** и А. А. Е., ЕГН ***** да заплатят, на основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 5 ГПК, на Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“ сумата 5 051, 25 лв. – разноски.

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ частните жалби срещу определение № 260703 от 12.01.2021г., постановено по гр. д. № 5756/2018г. на Софийски градски съд, I ГО, 15 състав по реда на чл. 248 ГПК.

Решението може да се обжалва, при условията на чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му пред ВКС на РБ, а в частта, в която има характер на определение, може да се обжалва, при условията на чл. 280 ГПК, в едноседмичен срок от връчването му пред ВКС на РБ.

Председател:

Членове:1.

2.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____